ARALIK, 2018 SAYI: 33

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

BİLİM PLATFORMU POLİTİKA NOTLARI

@chp_bilim
bilim@chp.org.tr
bilim.chp.org.tr

SARAY EKONOMİSİ SAĞLIĞA ZARARLIDIR: İLAÇ VE TIBBİ CİHAZ SEKTÖRÜNDE KRİZ

SAĞLIKTA DÖNÜŞÜM DEĞİL, YIKIM

Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP), 2003 yılından itibaren "Sağlıkta Dönüşüm Programı" adı altında sağlık sistemimizde ciddi tahribatlara neden olmuştur. AKP, sağlığı hak temelli bir kamu hizmeti olmaktan çıkarıp, kâr amaçlı bir sektör olarak görmeye başlamıştır. Bu anlayış sağlık sistemimizi ticarileştirmiş, vatandaşların "parası kadar sağlık hizmeti" alabileceği bir düzen kurmuştur. Plansız ve denetimsiz ekonomi ve sağlık politikaları sonucunda ülkemizde sağlık hizmetleri bir rant aracı haline gelmiştir. AKP iktidarında, sağlığa ayrılan bütçe, diğer alanlarda olduğu gibi verimsiz ve kayırmacı bir anlayışla kullanılmaktadır. Yalnızca niceliği esas alan politikalar yüzünden sağlık hizmetlerinin niteliğinde büyük kayıplar yaşanmaktadır. AKP, kısıtlı olan kaynaklarımızı israf etmekte, kamu ve üniversite hastanelerini gereksiz harcamalarla borç batağına sürüklemektedir.

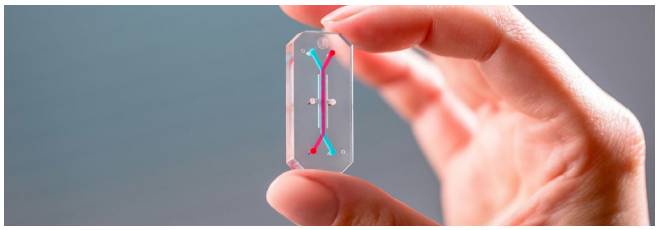

İLAÇ, TIBBİ CİHAZ VE MALZEME SEKTÖRLERİ KRİZDE

AKP'nin yanlış sağlık ve ekonomi politikaları sonucunda sağlıkta kriz özellikle ilaç, tıbbi cihaz ve malzeme sektörlerinde çok ciddi boyutlara ulaşmıştır.

AKP, 16 yıldır yerli ilaç ve tıbbi cihaz üreticilerinin güçlenmesi için gereken önlemleri almamış, bu sektörleri dışa bağımlı hale getirerek kırılganlığını artırmıştır. AKP'nin vatandaşları ve sağlık kurumlarını içine sürüklediği kriz, hastaların ihtiyaç duyduğu teşhis ve tedavi hizmetlerine erişmelerini zorlaştırmıştır.

Artan döviz kurları yüzünden hayati öneme sahip ilaçların temininde güçlükler ortaya çıkmıştır. Borç içindeki kamu sağlık kurumlarında ameliyat eldiveni ve solunum devresi gibi en basit tıbbi malzemeler bile hastalardan istenmiş, tasarruf gerekçesiyle hayati işlemler gerçekleştirilmemiştir. AKP'nin rant kaygısı güden sağlık ve ekonomi politikaları halkımızın sağlığını tehdit etmektedir.

İLAÇ HARCAMASI ARTIŞI

16. Türkiye **ilaç pazarı 16 yılda 5 kattan fazla büyüdü** ve **dünyanın en büyük 16. pazarı** oldu..

YERLİ İLAÇLARIN PAYI

%42 **Yerli ilaçların** değersel **payı 2002-2016 döneminde %66'dan %42'ye indi.**

DIŞ TİCARET AÇIĞI

%18 Türkiye ilaç pazarında **ihracatın ithalatı karşılama payı %18** düzeyinde.

YERLİ İLAÇTA HAM MADDE

%80 Yerli ilaçların **ham maddelerinin %80'i ithal** ediliyor.

İLAÇ, TIBBİ CİHAZ VE MALZEME SEKTÖRLERİ NEDEN ÖNEMLİ?

Ortalama yaşam süresinin yükselmesi, hastalık örüntülerindeki değişiklikler, teknolojik gelişmeler ve sağlık hizmetlerinin hacmindeki artıştan dolayı dünyada ilaç, tıbbi cihaz ve malzeme sektörleri her yıl büyümektedir. Türkiye'de de demografik değişikliklerle birlikte, yüksek teknolojik ilaçlara ve gelişmiş tıbbi teknolojilere ihtiyaç artmaktadır. Bu ihtiyacı gidermeye yönelik sağlık harcamalarını karşılayabilmek amacıyla ilaç, tıbbi malzeme ve cihazların yerli firmalar tarafından üretilebilmesi önem taşımaktadır. Ayrıca ülkelerin ekonomik kriz, salgın hastalıklar, kıtlık ve savaş gibi durumlarda dışa bağımlılığının önlenmesi için yerli ilaç, tıbbi cihaz ve malzeme sektörlerinin geliştirilmesi elzemdir.

İLAÇ HARCAMALARI KATLANDI

2016 satış verilerine göre dünya ilaç pazarı büyüklüğü 1,1 trilyon dolar iken, bu pazarın %95'ini uluslararası firmalar oluşturmaktadır. **Türkiye'de 2002 yılında 3,9 milyar TL büyüklüğünde olan ilaç pazarı, 2017 yılında 5 kattan fazla büyüyerek 24,5 milyar TL'ye ulaşmıştır.** Ülkemiz dünyadaki 16. büyük pazar haline gelmiştir. AKP iktidarında, katkı ve katılım payı adı altında vatandaşlardan giderek artan miktarda para alınmasına rağmen, ilaç harcamaları sosyal güvenlik harcamalarının hala en büyük kalemlerinden birini oluşturmaktadır.

İLAÇ SEKTÖRÜ DIŞA BAĞIMLI

AKP, Türkiye'de ilaç sektörünü ithalata dayalı ve dışa bağımlı hale getirmiştir. **2006 yılında ülkemizde 5,3 milyar TL tutarında ilaç ithal edilirken, 2017 yılında bu rakam 12,7 milyar TL'ye ulaşmıştır.** Son 15 yılda ithal ilaç – yerli ilaç dengesi de ithal ilaçlar lehine bozulmuştur. **Ülkemizde tüketilen 100 kutu ilaçtan 26'sı ithal, 74'ü ise yerli ilaçtır.** Ancak yerli ilaçların değeri yabancı ilaçlara kıyasla oldukça düşüktür. **2002'de Türkiye pazarında yerli ilaçların değersel büyüklüğü %66'lık bir pay tutarken, bu oran 2016'da %42'ye kadar gerilemiştir.** Her ne kadar değer bazında yerli ilaçların payı %42 düzeyinde olsa da **ülkemizde ilaç sektöründe gerçek anlamda yerli üretim %10'un dahi altındadır.** Bunun sebebi, yerli ilaçlarda kullanılan **ham maddelerin %80'inin ithal olmasıdır**. Ülkemizde **ilaç sektöründe ihracatın ithalatı karşılama oranı da ancak %18 düzeyindedir.** İlaç sektöründe ulusal sanayinin gerilemesi, dış ticaret açığını artırmaktadır. İlaç sektörü, ülkemizde dış ticaret dengesi açısından en çok açık veren üç sektörden biridir.

REFERANS İLAÇLAR ÜRETİLEMİYOR

İlaç sektörü dünyada AR-GE yatırımlarının ve inovasyon düzeyinin en yüksek olduğu sektörlerden biridir. 2014 yılında AR-GE alanında lider olan 10 şirketin beşi ilaç şirketleridir. 2015 yılına kadar dünyada ilaç sektöründe gerçekleştirilen toplam AR-GE harcaması 1,1 trilyon dolarken, yalnızca 2015-2020 döneminde 900 milyar dolarlık AR-GE harcaması öngörülmektedir. **2003-2013 yılları arasında dünyada yapılan ilaç AR-GE yatırımlarının yalnızca %0,01'i ülkemizde gerçekleşmiştir.** Bu oran Çin için %14, Hindistan için ise %11'dir. Bu durum, ülkemizin ilaç ve tıbbi cihazlar sektöründe sadece tüketici konumuna geldiğini ve yüksek teknoloji gerektiren, yenilikçi ilaç üretme konusundaki yetersizliğini gözler önüne sermektedir.

Sağlık sektöründe yerli üretimin gelişememesinin nedenlerinin başında, AKP iktidarının yerli firmaları desteklememesi ve gerekli AR-GE yatırımlarını yapmaması gelmektedir. Gerekli desteği alamayan firmalarımız, patent süresi dolmuş referans ilaçların eşdeğerlerinin üretimine yoğunlaşmaktadır. Oysa eşdeğer ilaçların ekonomik getirisi düşüktür. Dahası, ülkemizde üretilen eşdeğer ilaçların ham maddeleri de büyük oranda ithaldir.

EKONOMİDEKİ KÖTÜ YÖNETİM, İLAÇ KRİZİNİ DERİNLEŞTİRİYOR

Ekonomik krizle birlikte TL aşırı değer kaybetmiş, Sağlık Bakanlığı ve ilaç firmaları arasında 2018 Şubat ayında sabitlenen

döviz kuru ile piyasadaki kur arasındaki makas açılmıştır. Bu durum, ilaç firmalarının Türkiye'deki operasyonlarını küçültmelerine neden olmuştur. Bir başka deyişle, TL'nin değer kaybetmesi, ilaç sektöründe derin bir krizin doğmasına yol açmıştır. AKP, kamu ilaç politikalarını sadece maliyet düşürmeye dayalı bir anlayışla yönetmektedir. Oysa sorumlu bir iktidarın ilaç politikalarındaki temel amacı piyasayı vatandaşların çıkarları doğrultusunda etkin ve doğru bir şekilde düzenlemek olmalıdır. AKP'nin yanlış politikaları, ilaca erişimde büyük zorluklar yaratmaktadır. Yüksek tansiyon, diyabet, kanser gibi hastalıkların tedavisi için hayati önemi olan ilaçlar piyasada bulunamamakta, grip aşısı, ağrı kesici gibi geniş kesimler tarafından kullanılan diğer ilaç ve aşılar ise eczanelere sınırlı sayıda gönderilmektedir.

2018 Ağustos'unda Sosyal Güvenlik Kurumu "yerli ilaç üretimini teşvik etmek" gerekçesiyle aralarında prostat ve sinir sistemi ilaçları ile antibiyotiklerin de bulunduğu 143 ilaca ödeme yapmayı durdurmuştur. Bu ilaçların eşdeğerlerine de erişimde sıkıntılar yaşanmaya başlamıştır. Hastalar eşdeğer ilaçları kendi cebinden karşılamayı göze alsa dahi, ham maddeleri ithal olan bu ilaçları ecza depoları artık ellerinde tutmamaktadır. Hastalar ilaç bulmak için eczane eczane ve depo depo gezmek zorunda bırakılmaktadır.

VATANDAŞ İLACI CEBİNDEN ÖDÜYOR

SGK'nın ilaç geri ödemelerini hesaplarken eşdeğer ilaçlar arasında en ucuz olanı baz alması, aradaki farkın hastanın cebinden çıkmasına neden olmaktadır. Katkı payı ve ilave ücretler kimi zaman ilaçların fiyatını aştığı için vatandaşlar reçetesiz ilaç alımına yönelmek zorunda kalmaktadır. İlaç kriziyle birlikte ülkeye ruhsatsız ilaçların girişi artmıştır. İnternet üzerinden ilaç satışı yüzünden vatandaşlarımız karaborsada denetimsiz olarak satılan ilaçlarda çare arar olmuştur. 2005'ten 2014'e ele geçirilen **sahte ilaçların sayısında %400 artış görülmüştür.** Yalnızca **2016'da 1 milyondan fazla sahte ve kaçak ilaç ele geçirilmiştir.**

BAKANLIK KRİTİK İLAÇLARI GERİ ÖDEME KAPSAMINA ALMIYOR

Vatandaşlarımız, SGK'nin geri ödeme kapsamına almadığı ilaçlar nedeniyle güncel ve etkin tedavi yöntemlerinden yoksun kalmaktadır. Bu alandaki iki çarpıcı örnek, kanser ve Spinal Müsküler Atrofil (SMA) hastalarıdır. AKP iktidarı, tüm kanser tedavilerini ve ilaçlarını ücretsiz hale getirdiğini iddia etse de, kanser ilaçlarının önemli bir bölümü SGK tarafından geri ödeme kapsamına alınmamaktadır. Cebinden ödeme yapmayı kabul eden yurttaşlarımız dahi kanser ilaçlarına ulaşamamaktadır. Çünkü döviz kurundaki artış ve dalgalanmalar nedeniyle bu ilaçlar piyasaya kısıtlı olarak sürülmektedir. Ayrıca, yurt dışındaki kanser hastalarına sunulan yeni ilaç ve tedavi yöntemleri fiyat politikaları nedeniyle ruhsatlandırılmamaktadır. Sonuç olarak vatandaşlarımız başka ülkelerde aynı hastalıktan muzdarip olanların sahip olduğu tedavi olanaklarından mahrum bırakılmaktadır. İlaçları SGK kapsamına alınmadığı için her an ölüm riskiyle yaşayan ve seslerini duyurmaya çalışan bir diğer grup, Spinal Müsküler Atrofil (SMA) hastalarıdır. Çocuklarda görülen ve dört tipi bulunan bu hastalığın yalnızca birinci tipine ait ilaçlar SGK kapsamına alınmıştır. Tip 2, 3 ve 4'le yaşamaya çalışan çocuklarımız çaresizliğe mahkûm edilmiştir.

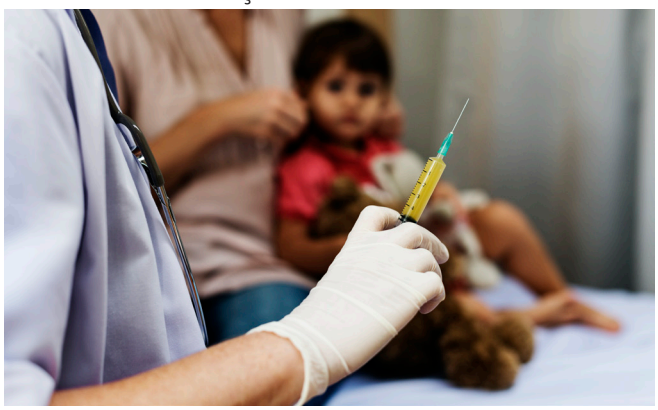

YERLİ AŞIDAN VAZGEÇMENİN BEDELİ HER YIL ARTIYOR

Salgın hastalıklara karşı savunmasız kalma tehlikesi ve ithal aşıların yüksek maliyetleri sebebiyle aşı üretimi halk sağlığı açısından stratejik öneme sahiptir. Ülkemizde, Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren aşı araştırmalarında, üretiminde ve bu faaliyetleri yürüten kurumların gelişiminde büyük bir atılım gerçekleştirilmiştir. 1928 yılında açılan ve Cumhuriyet'imizin öncü kurumlarından biri olan Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi'nde, salgın hastalıklar için hemen her türlü aşı ve serum üretilmiştir. 1960-70'lerde ülkemiz kendine yetecek

düzeyde aşı üretir hale gelmiştir. Ancak **2000'li yıllarda ülkemizde yerli aşı üretim faaliyetleri tamamen durdurulmuş,** AKP iktidarı ile birlikte ülkemiz aşı üretiminde tamamen dışa bağımlı hale getirilmiştir.

Yerli üretime son verilmesi nedeniyle bütçeden aşılar için ayrılan pay her yıl katlanmaktadır. **Sağlık Bakanlığı bütçesinde aşılar için ayrılan miktar 2002 yılında 26 milyon TL iken, 2018 yılında 893 milyon TL'ye çıkmıştır**. Ülkemiz en basit aşılar için bile uluslararası şirketlere her yıl artan miktarlarda para ödemektedir. Aşı ithalatında ise planlama ve uygulama hatalarından dolayı devlet zarara uğratılmaktadır. Yalnızca domuz gribi salgının yaşandığı 2010 yılında yurt dışından alınan aşılarda ülkemizin zararı 15 milyon avro'dan fazladır.

%1

Firmalarımızın dünya tıbbi cihaz ve malzeme pazarındaki payı yalnızca %1.

%85

Türkiye tıbbi cihaz ve malzeme pazarının %85'ini ithal ürünler oluşturuyor.

DÜNYADA TIBBİ CİHAZ VE MALZEME SEKTÖRÜ İLERLERKEN, TÜRKİYE'DE GERİLİYOR

Ülkemizde, tıbbi cihaz ve malzeme krizden etkilenen sektörlerin başında gelmektedir. Bu sektör, hastalıkların teşhisi, izleme süreci ve tedavisinde kullanılan tüm ürün ve teknolojileri kapsamaktadır. Şırıngadan ipliğe, laboratuvar testlerinden görüntüleme cihazlarına, implantlardan protezlere kadar geniş bir yelpaze, bu sektör tarafından üretilmektedir. Dünyada tıbbi cihaz pazarının toplam büyüklüğü 2015 yılında 360 milyar dolara ulaşmıştır.

Türkiye, tıbbi cihaz ve malzeme sektöründe dünyadaki en büyük 20 pazardan biri olmasına rağmen, firmalarımızın dünya pazarındaki payı yalnızca %1 seviyesindedir. AKP, ekonominin diğer alanlarında olduğu gibi bu alanda da ülkemizi yüksek katma değerli üretim yapamayan, marka geliştiremeyen ve sadece tüketen bir konuma mahkûm etmiştir.

TÜRKİYE GELİŞMİŞ TIBBİ CİHAZ VE MALZEME ÜRETEMİYOR

İlaç sektöründeki dışa bağımlılık ve marka üretememe sorunu, tıbbi cihaz ve malzeme sektörü için de geçerlidir. 2016'da toplam büyüklüğü 2,3 milyar dolar olan Türkiye'deki tıbbi cihaz ve malzeme pazarının %85'ini ithal ürünler oluşturmaktadır. Yerli firmalar montaja yönelik ve düşük teknoloji içeren ürünler üretirken, yüksek AR-GE harcamaları gerektiren, teknolojik ürünlerin tümü ithal edilmektedir. Bunun nedeni, teknolojik altyapı, bilgi, uzmanlık ve sermaye eksikleridir. Bunun yanı sıra teşhis ve tedavi işlemlerinin bedelini belirleyen Sağlık Uygulama Tebliği'nin (SUT) sık sık değişmesi ve ürünlerin SGK geri ödeme kapsamına alınıp alınmayacağına dair belirsizlikler, üretimi olumsuz etkilemektedir. İthalata dayalı pazarda, Sağlık Bakanlığı'nın yaptığı toplu alımlar küçük yerli firmaların rekabet gücünü azaltmaktadır. Bu nedenle, Türkiye'deki tıbbi cihaz firmaları, son yıllarda artan şekilde yabancı firmalar tarafından satın alınmakta ve tasfiye edilmektedir. Alınan risklerin düşürülebilmesi ve gerekli teknoloji ve bilgi altyapılarının güçlendirilmesi için, AKP'nin piyasacı, kayırmacı ve kısa vadeli politikalarına son verilmesi ve firmalarımızın akılcı, ulusal ve kamucu duyarlılıkla desteklenmesi gerekmektedir.

DÖVİZDEKİ DALGALANMALAR HALKIN SAĞLIĞINI TEHLİKEYE ATIYOR

AKP iktidarında döviz kuru yaklaşık 6 kat artmıştır. Buna rağmen SGK geri ödeme fiyatlarında aynı oranda artış sağlanmamıştır. Bu durum, sağlık kurumlarını tasarruf için insan sağlığını tehlikeye atan kısıtlamalara gitmeye zorlamaktadır.

Tıbbi cihaz ve malzemelerin faturalarını ödeyemedikleri için borç içinde kıvranan kamu ve üniversite hastanelerinde, tedavi için gerekli malzemelere erişim zorlaşmakta, hasta güvenliği açısından sakıncalı durumlar ortaya çıkmaktadır.

2018 yılının Eylül ayında bir İl Sağlık Müdürlüğümüz hastanelere "aciliyet arz eden vakalar hariç kalp kapak ve kalp pili ameliyatı yapmamaları" için talimat göndermiştir. Bir hastanemizde ise başhekimlik, genel cerrahi bölümünden "hayati önemi olan malzemeler dışında malzeme alımlarının ertelenmesini"

istemiştir. Yine bir üniversite hastanemizde, birimlere belirli hayati işlemler için hasta yönlendirilmemesi istenmiştir. Türkiye'nin en kapsamlı tıp fakültesi hastanesi, ellerinde gerekli malzemenin bulunmamasını sebebiyle acil durumdaki bazı hastalarını başka merkezlere yönlendirmiştir.

Türkiye'nin en büyük üniversite hastaneleri hayati önem taşıyan acil işlemleri gerçekleştiremez haldedir. Döviz artışları nedeniyle hastaneler en basit sarf malzemelerini bile karşılayamamaktadır. Ameliyatlarının yapılabilmesi için çaresiz kalan hastalara, gerekli malzeme veya cihazın tüm bedelini ya da aradaki farkı ödetmek sıradan bir uygulama haline gelmiştir. Buna ek olarak, yüksek maliyetler, tek kullanımlık tıbbi malzemelerin de defalarca kullanılmasını yaygın bir uygulama haline getirmiştir. Bu durum enfeksiyon riskini artırarak halk sağlığını tehdit etmektedir.

Yaşananlar iktidarın sağlık politikalarından kaynaklanırken, AKP, bu gelişmelerin sorumlusu olarak sağlık çalışanlarını göstermektedir. Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu'nun AKP'li Başkanı, bu tür talimatlar veren başhekimlerin "aklı evvel" ve "sopalık" olduğunu söyleyerek, hastanelerde zorunlu tasarruf önemleri alındığını reddetmiştir. Gerçekleri görmezden gelen AKP iktidarı, hem vatandaşların sağlığını tehlikeye atmakta hem de hastaneleri hizmet sunamaz hale getirmektedir. Bu da yetmiyormuş gibi hastane yöneticilerini ve hekimleri hedef göstererek sorumluluğu üzerinden atmaya çalışmaktadır.

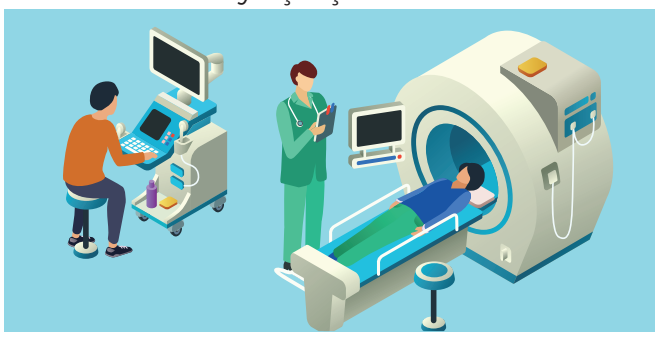

TIBBİ CİHAZ İSRAFI BÜTÇEYİ ZORLUYOR

AKP iktidarıyla birlikte sağlık sisteminde sevk zincirinin işlememesi, ikinci ve üçüncü basamak sağlık kurumlarında hekime başvuru sayısını 3 kat artırmıştır. Hekimlerin hasta başına ayırabildikleri zamandaki dramatik düşüş, görüntüleme cihazları ve tıbbi testler olmaksızın teşhis konulmasını zorlaştırmaktadır. Performans ölçütleri de hekimleri tıbbi teknolojileri kullanmaya mecbur bırakmaktadır. AKP, "ne kadar işlem o kadar para" zihniyetini hekimlere dayatmakta, hekimler gerek görmedikleri durumlarda dahi görüntüleme cihazlarına yönlendirme yapmak zorunda kalmaktadır. Bu durum hem tıp etiği ile çelişmekte hem de teknolojik israfa neden olmaktadır.

AKP'nin bu yanlış politikaları sonucunda, görüntüleme cihazlarının kullanımında kısa sürede çok büyük artışlar görülmüştür. **Türkiye, 2015 yılında OECD ülkeleri içinde yataklı tedavi kurumlarında Manyetik Rezonans (MR) cihazı başına düşen görüntüleme sayısı açısından birinci, Bilgisayarlı Tomografi (BT) başına düşen görüntüleme sayısında ise ikinci** sıradadır. Muayenelerde istenilen MR görüntüleme oranı %28, BT görüntüleme oranı %34'tür. **Görüntüleme teknolojilerinin gereksiz kullanımı hasta sağlığını tehdit eden önemli bir risk faktörüdür.** Ek olarak, cihazlar üzerindeki aşırı baskı, erken yıpranmaya ve dolayısıyla sağlık hizmetlerinin kalitesizleşmesine de neden olmaktadır.

DEVLETTE SIRA GELMİYOR, ÖZELDE FİYATLAR EL YAKIYOR

AKP hükümetleri, sağlık çalışanlarını ve hastaları gereksiz görüntüleme işlemlerine yönlendirirken, sağlık kurumlarının kapasitesi talebi karşılayamaz hale gelmiştir. En basit biyopsi, MR ve Tomografi işlemleri için dahi aylar sonrasına randevu verilmektedir. Vatandaşlarımız, kamu hastanelerinde "özel çekim" adı altında ek ücret ödemek zorunda bırakılmaktadır. Özel hastanelerde ise hastalardan fahiş ücretler alınmaktadır. SGK'yla yapılan sözleşmelere göre, özel sağlık kurumları belli teşhis ve tedavi yöntemleri için hastalardan %200'e kadar ilave ücret talep edebilmektedirler. Teşhis ve tedavi sırasında maliyetli cihaz ve malzeme kullanılmış hastalar zor durumda bırakılmaktadır.

TÜRKİYE, YANLIŞ YATIRIMLAR YÜZÜNDEN TIBBİ CİHAZ ÇÖPLÜĞÜNE DÖNDÜ

Tıbbi cihazlara talebin artmasıyla birlikte ülkemiz niteliksiz tıbbi cihaz çöplüğüne dönme tehlikesiyle de karşı karşıya gelmiştir.

Hastanelerimizin büyük bir borç yükü altında olması ve TL'deki aşırı değer kaybı, ülkemize ucuz ve kalitesiz tıbbi cihazların girişinin önünü açmıştır. Bazı ülkelerde satış izni bile alamayan cihazlar, kalite değerlendirme sistemindeki yetersizlikler yüzünden ülkemize rahatlıkla girebilmektedir. İhalelerde tek ölçütün fiyat olması ve Sağlık Bakanlığı'nın çok cihaz edinme hırsı, kalitesiz ürünlerin kullanımını yaygınlaştırmaktadır. Bunun sonucunda da halk sağlığı riske atılmakta, sağlık harcamaları katlanmakta ve ülkemizin dış ticaret açığı artmaktadır.

KAMU VE ÜNİVERSİTE HASTANELERİ BORÇ BATAĞINDA

2018 itibariyle üniversite hastanelerinin 6 milyar TL, Sağlık Bakanlığı'na bağlı kamu hastanelerinin ise 11 milyar TL borcu bulunmaktadır. 2017 Sayıştay raporlarında üniversite hastanelerinin artan maliyetler ve yanlış politikalar yüzünden eğitim, araştırma ve hizmet sunma görevlerini sürdüremeyecekleri belirtilmiştir. Hastanelerin borç yükü altında ezilmesinin en büyük nedenlerinden biri, rant beklentisiyle, uzman görüşü alınmadan ve hesapsızca üniversitelere alınan malzeme, cihaz ve sistemlerin yarattığı mali yüklerdir. Hastaneler, plansız alımlar nedeniyle medikal firmalara borçlu hale getirilmiştir. SUT'la belirlenen ücretler güncellenmediği için, özellikle ağır hastalara bakan ve maliyetleri yüksek olan üniversite hastanelerinin gelirleri giderlerini karşılamamaktadır. Üniversite hastanelerinden alacaklarını tahsil edemeyen tıbbi cihaz firmaları hastanelere satışlarını durdururken, hastaneler, ihalelere girmeyi kabul eden firmalardan daha yüksek ücretlere cihaz ve malzeme edinmek zorunda kalmaktadır.

Sağlık kurumları, SGK'nin SUT aracılığıyla yaptığı kısıtlamalar nedeniyle zarar etmemek için niteliği ikinci plana atarak, görece en ucuz cihaz ve görece niteliksiz malzemeleri tercih etmeye mecbur kalmaktadır. Bu ise halk sağlığını tehlikeye atan bir durum yaratmaktadır.

İSRAF PROJELERİ: ŞEHİR HASTANELERİ

Kamu hastaneleri borç batağı içindeyken kaynaklarımız kamu-özel ortaklığı (KÖİ) modeliyle kurulan Şehir Hastaneleri projeleri ile heba edilmektedir. KÖİ projelerinde hastaneler, kamu arazilerinde özel şirketler tarafından inşa edilerek devlete en az 25 yıllığına kiraya verilmektedir. Kalkınma Bakanlığı 2017'de hazırladığı raporda 18 şehir hastanesi için yatırım tutarının 10,5 milyar dolar olduğunu, bu hastaneler için kira bedeli olarak ise 30 milyar dolar ödeneceğini belirtmiştir. Yani, şehir hastanelerine ödenecek kira, toplam yatırım bedelinin yaklaşık üç katına denk gelmektedir. Kira bedeline ek olarak hastanelerin bakım ve onarım başta olmak üzere cari giderleri Sağlık Bakanlığı tarafından karşılanacaktır. Bununla birlikte, ihaleyi alan firmalara bu hastanelerdeki yemekhaneden temizliğe, laboratuvarlardan görüntüleme sistemlerine kadar tüm hizmetler de devredilmektedir. Söz konusu hizmetler için hastanelere %70 oranında doluluk garantisi verilmektedir.

Bu hizmetlere dair yapılan alımlar ve işlemler "ticari sır" olarak kamuoyundan saklanmakta, şehir hastanelerinde verilecek hizmetin niteliği ve toplam zararın ne boyutta olduğu gizlenmeye çalışılmaktadır. İnşasına henüz başlanmamış, planlama aşamasında olan hastanelerle birlikte **2050 yılına kadar şehir hastanelerinden kaynaklanacak borcun 50 milyar doların üzerine çıkacağı öngörülmektedir**. Ortalama bir şehir hastanesi için harcanan para ile 500'er yataklı yaklaşık 8 devlet hastanesi yapılabileceği hesaplanmıştır.

HALKIN SAĞLIĞINDAN TASARRUF OLMAZ

Yeni Ekonomi Programı'na göre **2019 yılı içinde Sağlık Bakanlığı bütçesinden yaklaşık 1 milyar TL'lik tasarruf** yapılması planlanmıştır. Buna **ek olarak sosyal güvenlik sisteminde 10,1 milyar TL'lik tasarruf** gerçekleştirilmesi öngörülmektedir. Sağlık harcamlarının payının SGK giderlerinin dörtte biri olduğu göz önünde bulundurulduğunda, AKP'nin sağlık harcamalarında ciddi bir kısıtlamaya gideceği ortadadır. Kamu kaynaklarını müsrifçe ve pervasızca dağıtan AKP iktidarı, tasarruf için gözünü halkın sağlığına ve hastaların cebine dikmiştir.

CHP NE YAPACAK?

ULUSAL STRATEJİMİZ: TIBBİ CİHAZ VE İLAÇ SEKTÖRLERİNE YATIRIM

Cumhuriyet Halk Partisi, vatandaşlarımızın nitelikli ve ucuz ilaç, tıbbi malzeme ve cihazlara erişebilmesi için yerli tıbbi cihaz, malzeme ve ilaç sektörlerini geliştirecektir. CHP, sağlık alanında ortaya koyacağı AR-GE teşvik uygulamaları ve vereceği desteklerle bu alanlarda firmalarımızın rekabet gücünü artıracak ve ülkemizin sağlık teknolojilerinde dışa bağımlılığını azaltacaktır.

Aşı araştırma ve üretimi için kapatılan kamu kurumları, insan kaynakları ve altyapıları güçlendirilerek yeniden açılacaktır. İlaç ve aşı konusunda dışa bağımlılık ulusal politikalarla kademeli şekilde azaltılacaktır.

CHP iktidarında, üniversite, sanayi ve devlet arasında iş birliği desteklenerek etkin bir tıp teknoparkları sistemi kurulacaktır. Tıbbi yüksek teknoloji ürünlerinin, farmasotik endüstrisinin ve biyoteknolojilerin geliştirilmesi için destekler sunulacaktır. İlaç geliştirme faaliyetlerinde yapay zeka kullanımı, çip organ çalışmaları ve biyoyazdırma teknolojilerinin geliştirilmesi için disiplinler arası işbirliği mekanizmaları oluşturulacaktır. Antibiyotik direncinde Avrupa'da ilk sırada olduğumuzu gözeterek yeni antibiyotiklerin geliştirilmesine özel teşvikler verilecektir.

NİTELİKLİ ARAŞTIRMACI İNSAN KAYNAĞIMIZ GELİŞTİRİLECEK

Ulusal ilaç sektörünün geliştirilebilmesi amacıyla, Eczacılık Fakülteleri'nde verilen eğitim, AR-GE çalışmalarını ve üniversite-sanayi iş birliğini merkeze alacak şekilde, yeniden yapılandırılacaktır. Kimya, biyoloji, matematik ve fizik gibi temel bilimlerde nitelikli insan kaynağına sahip olmak, ilaç, tıbbi cihaz ve malzeme sektörlerindeki araştırma ve uygulama faaliyetleri için büyük önem taşımaktadır. Bu bölümlere rağbeti artırmak, öğrenci niteliğini yükseltmek, araştırma ve insan kaynağı altyapılarını AR-GE ve inovasyon hedefleriyle uyumlu hale getirebilmek için temel bilimler alanlarına özel teşvikler sunulacaktır.

SAĞLIKTA DAHA İYİ ÇALIŞMA KOŞULLARI VE DAHA İYİ HİZMET

Uygun bir planlama ve gerekli beşeri sermayenin yetiştirilmesi ile hekimlerin her hastaya en az 15 dakika zaman ayırması sağlanacaktır. Teşhis ve tedavi süreçlerinde doktorların karar alma mekanizmaları üzerindeki tüm baskılara son verilecektir. Hasta başına ayrılan zamanın artmasıyla, tıbbi cihazların gereksiz kullanımının azalması sağlanacaktır. Niceliğe dayanan performans sistemi, nitelik göstergelerinden yararlanacak şekilde yeniden düzenlenecektir. Tüm sağlık çalışanlarının adil bir temel ücret alması sağlanacaktır. Bu sayede doktorları yersiz işlemlere ve testlere zorlayan mevcut yapı ortadan kaldırılacaktır.

KORUYUCU SAĞLIK HİZMETLERİ GÜÇLENDİRİLECEK

CHP, sağlık sisteminin merkezine koruyucu sağlık hizmetlerini koyacaktır. Vatandaşlarımızı müşteri olarak gören ve hastalığı takiben bedeli karşılığı tedavi seçeneği sunan anlayışa son verilecektir. Vatandaşlara düzenli sağlık kontrolleri ve erken tanı testleri yapılacaktır. Aile Sağlık Merkezleri'nde kişiye yönelik etkili teşhis

ve tedavi olanakları sunulacaktır. Ücretsiz periyodik aşılamada gerçekleşme oranı %100'e çıkarılacaktır. Bulaşıcı ve salgın hastalıklarla AB normları referans alınarak mücadele edilecektir. Tüm bu adımlar, teşhis ve tedavide gereksiz ilaç ve tıbbi cihaz kullanımının önüne geçilmesini sağlayacaktır.

SEVK SİSTEMİ YENİDEN İŞLER HALE GELECEK

CHP, kademeli sevk sistemini yeniden hayata geçirecektir. Birinci basamak sağlık hizmetleri içerisinde teşhis ve tedavi süreçlerinde tıbbi cihazların kullanımının gerekliliği konusunda bilgi verilecektir. Bu yolla hem ikinci basamak sağlık hizmetleri üzerindeki yoğun baskı azaltılacak, hem de maliyeti yüksek görüntüleme işlemlerinin gerekli olmadığı durumlarda kullanımının önüne geçilecektir. Kaynakların verimli kullanılmasıyla teşhis ve tedavi hizmetlerinde kullanılan tıbbi cihaz ve malzemelerin kalitesi yükseltilecektir.

İLACA SORUNSUZ ERİŞİM VE ETKİN DENETLEME

CHP, sağlık hizmetlerinin ücretsiz ve hak temelli olarak sunulması ilkesini benimsemektedir. Sağlık hizmetlerindeki tüm katkı payı, ilave ücret gibi ödemeler kaldırılacak, tüm yurttaşlarımızın ilaç ve teşhis hizmetlerine eşit erişimi sağlanacaktır. CHP, ilaçlara erişimin önündeki engelleri kaldıracaktır. Bu doğrultuda yaygın kullanılmayan ilaçlar tek elden ithal edilerek ihtiyaç sahiplerine ulaştırılacaktır.

Eşdeğer ilaçların değerlendirmesini yapacak laboratuvarlar kurulacak, halkın eşdeğer ilaçlara dair çekinceleri ortadan kaldırılacaktır. Cihazların ve ilaçların denetimleri artırılarak, karaborsa ve sahte ilaçların ülkemize girişi engellenecektir. CHP iktidarında maliyeti ne olursa olsun çağdaş dünyada kabul gören tüm ilaç ve tedavi yöntemleri sosyal güvence kapmsamında ve eşit biçimde halkımıza sunulacaktır.

TIBBİ CİHAZ İSRAFINA VE RANTA SON VERİLECEK

Gereksiz cihaz alımlarının ve israfın önüne geçebilmek için sağlık kurumlarına giren cihaz ve malzemeler kontrollü bir planlama ve yönetim sürecine tabi tutulacaktır. Cihazların kalitesinin denetimi için gerekli sertifikasyon süreçleri hızla oluşturulacak, ülkemizin kaynaklarının ihtiyaç dışı ve niteliksiz cihazlara harcanmasına engel olunacaktır. İhtiyaç duyulan nitelikte ve sayıda bakım-onarım personelinin yetiştirilmesi ile bu alanda büyük yabancı firmaların tekeli kırılacaktır. Bu konuda gerekli donanım ve altyapı en kısa zamanda oluşturulacaktır.

ŞEHİR HASTANELERİ GÖZDEN GEÇİRİLECEK

Birer rant yatırımı, verimsizlik ve israf projesine dönüşen Şehir Hastaneleri uygulaması gözden geçirilecektir. Şehir Hastaneleri için verilen doluluk garantisini yerine getirebilmek için kent merkezlerindeki köklü kamu sağlık kurumları kapatılmaktadır. Bu uygulama, vatandaşlarımızın şehir merkezinde nitelikli sağlık hizmetlerinden mahrum kalmasına neden olmaktadır. Hastaların sağlık hizmetlerine erişmek için saatlerini yollarda geçirmesine son verilecek, gerekli olan sağlık kurumları yeniden açılacaktır.

SAĞLIK POLİTİKALARI TÜM BİLEŞENLERLE BİRLİKTE OLUŞTURULACAK

Sağlık politikalarında belirleyici ilke rant değil, hak temelli hizmet olmalıdır. Sağlık politikalarının belirli bir zümrenin çıkarları doğrultusunda, keyfi, hesapsız ve plansız biçimde oluşturulmasına son verilecektir. CHP sağlık politikalarını ilgili meslek örgütleri, hasta ve hasta yakınlarının temsilcileri, sağlık alanında faaliyet gösteren sendikalar ve sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte, katılımcı bir şekilde hazırlayacaktır. CHP iktidarında evrensel ölçütleri referans alan, halk sağlığını ve vatandaşların çıkarını gözeten bir sağlık sistemi kurulacaktır.